

Poročilo o arheološki raziskavi v Škocjanu pri Divači

Avtorja poročila: Mojca Horjak Šuštaršič, univ. dipl. arheologinja in Marko Pečovnik, univ. dipl. arheolog

Datum izdelave poročila: december 2024

KAZALO

1. PODATKI O RAZISKAVI	5
2. IZVLEČEK	6
3. UVOD.....	7
4. REZULTATI	8
4.1. STRATIGRAFSKA SLIKA	16
4.2. VZORCI IN NAJDBE	25
5. PODATKI O ARHIVU NAJDIŠČA	34
6. ZAKLJUČEK.....	35
7. VIRI IN LITERATURA.....	36
8. PRILOGE	37
8.1. NAČRT RAZISKAVE	37

SEZNAM SLIK

Slika 1: Lokacija raziskave v Škocjanu, Škocjan pri Divači – Vas (EID 1-05001) in Škocjan pri Divači – Arheološko najdišče Gradišče (EID 1-05001). Lokacija raziskave je označena oranžno.....	9
Slika 2: Geološka karta Slovenije – območje Škocjana pri Divači.....	10
Slika 3: Območje raziskave na franciscejskem katastru.....	11
Slika 4: Zid 1, pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	12
Slika 5: Zid 2, pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	12
Slika 6: Zid 3, pogled proti vzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	13
Slika 7: Zid 4, pogled proti zahodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	14
Slika 8: Zid 5, pogled proti jugovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	15
Slika 9: Profil 1 (zid 1), pogled proti severozahodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	17
Slika 10: Tloris 1 (zid 1) domnevna kamnita struktura (foto: L. Višnar).....	17
Slika 11: Profil 2 (zid 2), pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	19
Slika 12: Profil 3 (zid 3), pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	20
Slika 13: Tloris 2 (zid 4), pogled proti jugozahodu (foto: M. H. Šuštaršič).....	22
Slika 14: Zid 1 (profil 1), izpovedna ustja iz SE 004 – humusna plast (foto: M. H. Šuštaršič).....	26
Slika 15: Zid 1 (profil 1), izbor keramičnih najdb iz SE 005=008 – prazgodovinska plast (foto: M. H. Šuštaršič).....	27
Slika 16: Zid 1 (profil 1), ustje prazgodovinske posode iz SE 005=008 – prazgodovinska plast (foto: M. H. Šuštaršič).....	28
Slika 17: Zid 2 (profil 2), novoveške najdbe iz SE 002 – nasutje za zidom 2 (foto: M. Pečovnik).....	30
Slika 18: Zid 3 (profil 3), novoveške in rimske najdbe iz SE 002 – nasutje za teraso (foto: M. Pečovnik).....	32
Slika 19: Zid 3 (profil 3), novoveške in rimske najdbe iz SE 003 – nasutje za teraso (foto: M. Pečovnik).....	32
Slika 20: Zid 4 (tloris 2), novoveške najdbe in sodobne najdbe iz SE 002 – suhozid (foto: M. Pečovnik).....	34

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Območje raziskave (pripravil: L. Višnar).....	37
Priloga 2: Načrt arheološkega dokumentiranja ob gradnji – zid 1 (tloris 1) območje odkritja arheoloških ostalin (pripravil: L. Višnar).....	38

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Seznam stratigrafskih enot zid 1 (profil 1 in tloris 1) (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	23
Tabela 2: Seznam stratigrafskih enot zid 2 (profil 2) (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	24
Tabela 3: Seznam stratigrafskih enot zid 3 (profil 3) (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	24
Tabela 4: Seznam stratigrafskih enot zid 4 (tloris 2 in 3) (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	24
Tabela 5: Zid 1 (profil 1), seznam najdb (pripravila: M. Vinazza).....	25
Tabela 6: Zid 1 (profil 1), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	29
Tabela 7: Zid 3 (profil 3), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	31
Tabela 8: Zid 4 (tloris 2), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	33

SEZNAM GRAFOV

Graf 1: Zid 1 (profil 1), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	25
Graf 2: Zid 2 (profil 2), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	29
Graf 3: Zid 3 (profil 3), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	31
Graf 4: Zid 4 (tloris 2), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).....	33

1. PODATKI O RAZISKAVI

- Ime projekta: izvedba rednih vzdrževalnih del na suhih zidovih
- Številka kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline: 62240-359/2024-3340-2, z dne 28. 8. 2024
- Koda raziskave: 24-0341
- Kulturnovarstveno soglasje/mnenje ZVKDS: 35106-0606-2/2024
- EID – enotna identifikacija dediščine in ime: EID 1-04996, Škocjan pri Divači - Vas; EID 1-05001, Škocjan pri Divači - Arheološko najdišče Gradišče
- Naselje: ŠKOCJAN
- Občina: DIVAČA
- Katastrske reference: 695/2, 716, 720, 750/8, k. o. 2460 NAKLO
- Kartografske reference: E 421532.70, N 58782.91, VIŠ 425 m
- Ime najdišča: Škocjan pri Divači – Vas, Škocjan pri Divači – Arheološko najdišče Gradišče
- Vrsta najdišča: naselbina
- Okvirna datacija najdišča glede na raziskavo: bronasta doba; starejša železna doba
- Rezultat arheološke raziskave: 1 - arheološko pozitivno
- Razlog za izvedbo raziskave: Predhodne arheološke raziskave
- Opis razlogov za izvedbo raziskave: izvedba rednih vzdrževalnih del na suhih zidovih
- Raziskovalni postopek: Arheološke raziskave ob gradnji
- Okolje raziskave: kopensko
- Izvajalec arheološke raziskave: AVGUSTA d.o.o., Mestni trg 15, 5280 IDRIJA
- Odgovorna oseba izvajalca: Gregor Zupančič
- Vodja raziskave: Marko Pečovnik - univ. dipl. arheol.
- Namestnik vodje: Nenad Smajila - mag. arheol.
- Strokovni sodelavci: /
- Vir financiranja: Sredstva naročnika raziskave
- Nadzornik raziskave: konservatorska svetnica Patricija Bratina, univ. dipl. arheol.
- Pristojna OE ZVKDS: ZVKDS OE Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 NOVA GORICA
- Datum začetka terenskih del: 18. 9. 2024
- Datum konca terenskih del: 22. 10. 2024
- Mesto začasne hrambe arhiva raziskave: – Trebušakova ulica 9, 1210 Ljubljana - Šentvid
- Mesto trajne hrambe arhiva raziskave: Pokrajinski muzej Koper, Kidričeva ulica 19, 6000 KOPER - CAPODISTRIA
- Način ureditve lokacije ali območja raziskave po končani raziskavi: zasutje
- Ogroženost: Ne
- Opis razlogov stanja ogroženosti: /

2. IZVLEČEK

Zaradi izvedbe rednih vzdrževalnih del na suhozidih na parcelah št. 695/2, 750/8, 720, 716, vse k.o. Naklo v naselju Škocjan pri Divači, je bila izvedena arheološka raziskava ob gradnji. Arheološka dela je opravilo podjetje Avgusta, d.o.o. pod vodstvom Marka Pečovnika, univ. dipl. arheologa.

Raziskavo naj bi opravili na petih suhozidih, vendar je bilo ugotovljeno, da na zidu 5 izvajalec gradbenih del ne bo posegal v temelje¹ zidu ali v zemljinu v njegovi okolici.

Na območju zidu 1 (profil 1) smo dokumentirali profil (profil 1) in tloris (tloris 1). Odkrili smo več plasti, ki so vsebovale prazgodovinsko keramiko (SE 003, SE 004, SE 005=SE 008). Skalnata tvorba (SE 006=007) v tlorisu (tloris 1) je dajala vtis kamnite strukture. Arheološki potencial se je začel kazati na globini 1,20 metra. Ugotovljeno je bilo tudi, da se arheološki potencial širi proti severovzhodu, jugozahodu, severozahodu in jugovzhodu. O najdbi smo obvestili nadzornico raziskave – konservatorsko svetnico Patricijo Bratino, univ. dipl. arheologinjo iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Nova Gorica. Po ogledu situacije na terenu 1. 10. 2024 je odločila, da se na območju izvede še arheološko izkopavanje.²

Na območju zidu 2 smo dokumentirali profil (profil 2). Na območju zidu 4 pa dva tlorisa (tloris 2 in 3). Najdbe so bile redke. Časovno jih uvrščamo v čas novega veka in sodobnosti.

Na območju zidu 3 smo dokumentirali profil (profil 3). Za porušenim zidom smo pod travnato rušo (SE 001) dokumentirali dve plasti, verjetno nasutji/izravnavi za teraso (SE 002, SE 003). Število rimskih najdb je precejšnje (33 kosov) glede na velikost izkopa. Vendar o rimskih plasteh ne moremo govoriti, saj so bile v plasteh skupaj z rimskimi najdbami pobrane tudi najdbe iz mlajših obdobj.

Ključne besede: Kras, Park Škocjanske jame, Škocjan pri Divači, kulturna krajina, bronasta doba, starejša železna doba, gradišče, obzidje, nasutja za teraso, kulturna plast, suhozid

---

¹ Termin je povzet po: Čok 2007.

² Izdani so bili kulturnovarstveni pogoji s številko: 35106-0606-8/2024 z dnem 4. 10. 2024 ter novo kulturnovarstveno soglasje s številko: 62240-452/2024-3340-2 z dne 21. 10. 2024 in novo kodo raziskave s številko 24-0430.

3. UVOD

Zaradi izvedbe rednih vzdrževalnih del na suhozidih na parcelah št. 695/2, 750/8, 720, 716, vse k.o. Naklo, je bila izvedena arheološka raziskava ob gradnji v dolžini 126,10 metra v naselju Škocjan pri Divači. Raziskava je bila izvedena na podlagi kulturnovarstvenega soglasja s številko 35106-0606-2/2024, ki ga je izdal ZVKDS OE Nova Gorica, z dnem 29. 7. 2024. Za izvedbo raziskave je bilo s strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije izdano kulturnovarstveno soglasje št.: 62240-359/2024-3340-2, z dne 28. 8. 2024. Koda raziskave je bila 24-0341.

Arheološke dokumentiranje ob gradnji smo s prekinitvami opravili med 18. 9. 2024 in 18. 10. 2024.

Dela so potekala pod vodstvom Marka Pečovnika, univ. dipl. arheologa. Pri terenskih delih smo sodelovali še: Mojca Horjak Šuštaršič, univ. dipl. arheologinja; Gregor Gruden, univ. dipl. arheolog; Matjaž Krašna, mag. arheologije in Lan Višnar, mag. arheologije.

Arheološko dokumentiranje ob gradnji je potekalo po standardih arheološkega terenskega dela. Izkop je potekal z ravno bagersko žlico, čiščenje profilov in tlorisov pa je potekalo ročno. Vse stratigrafske enote so bile fotografsko in opisno dokumentirane. Lokacija izkopa je bila fotografsko in prostorsko dokumentirana s pomočjo elektronskega tahimetra.

Stratigrafski zapis vsakega zidu smo obravnavali ločeno.

4. REZULTATI

Območje raziskave se nahaja na območjih dediščine *Škocjan pri Divači – Vas* (EID 1-04996) in *Škocjan pri Divači - Arheološko najdišče Gradišče* (EID 1-05001).³ *Škocjan pri Divači – Vas* (EID 1-04996) je strnjeno, radialno koncentrično raščeno naselje. Središče naselja je trg z vodnjakom pred bivšim župniščem in šolo ter cerkvijo. *Najdišče Škocjan pri Divači - Arheološko najdišče Gradišče* (EID 1-05001) leži v sistemu Škocjanskih jam, na platoju vzpetine za vasjo Škocjan pri Divači, nad prepadnimi stenami kanjona reke Reke. Naselbinski depozit je dokazan tudi na jugovzhodnem območju vasi Matavun. Na lokaciji Škocjan 2 (Gambočeva domačija) so leta 1996 sodelavci Oddeleka za arheologijo (Filozofska fakulteta v Ljubljani) izvedli arheološko izkopavanje. Poročajo, da so na lokaciji verjetno odkrili bronastodobno obzidje. Strukturo naj bi na jugovzhodni strani presekala železnodobna hiša. V zemeljski plasti pod obzidjem sta se nahajala dva žgana grobova. Eden od njiju je bil intakten. V njem pa je bila najdena rdečežgana narebrena keramična mlajšahalštatska situla z ного, na kateri je delno ohranjeno izmenično črno slikanje.⁴

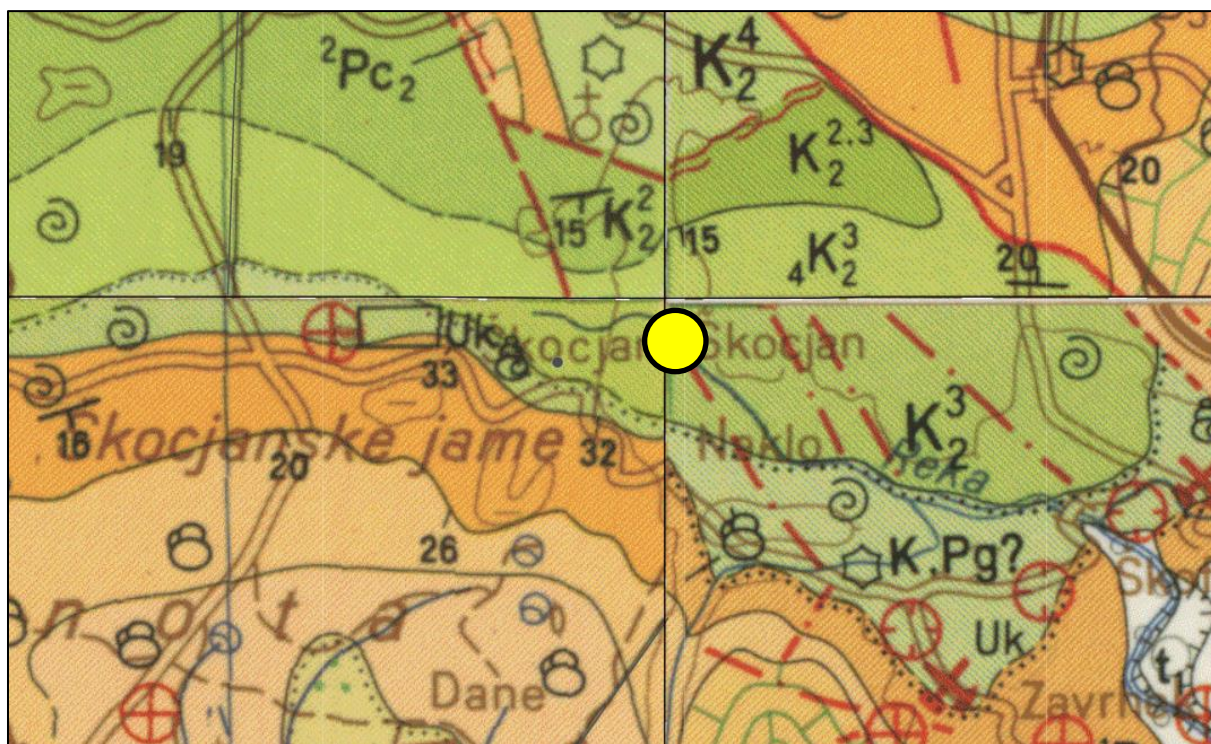
³ Vir: <https://geohub.gov.si/ghapp/giskd/> (dostop: 30. 9. 2024).

⁴ Turk 1997, 120-121.

Slika 1: Lokacija raziskave v Škočjanu, Škočjan pri Divači – Vas (EID 1-05001) in Škočjan pri Divači – Arheološko najdišče Gradišče (EID 1-05001). Lokacija raziskave je označena oranžno.

Škocjan je gručasto naselje na jugovzhodnem obrobju Krasa v Občini Divača. Nahaja se na vrhu skalne vzpetine ob cesti Matavun Betanja. Na eni strani je soteska reke Reke, na drugi udornica Mala dolina.⁵ Tla v Škocjanu so sestavljena iz svetlosivih in belih prekristaliziranih apnencev senone.⁶

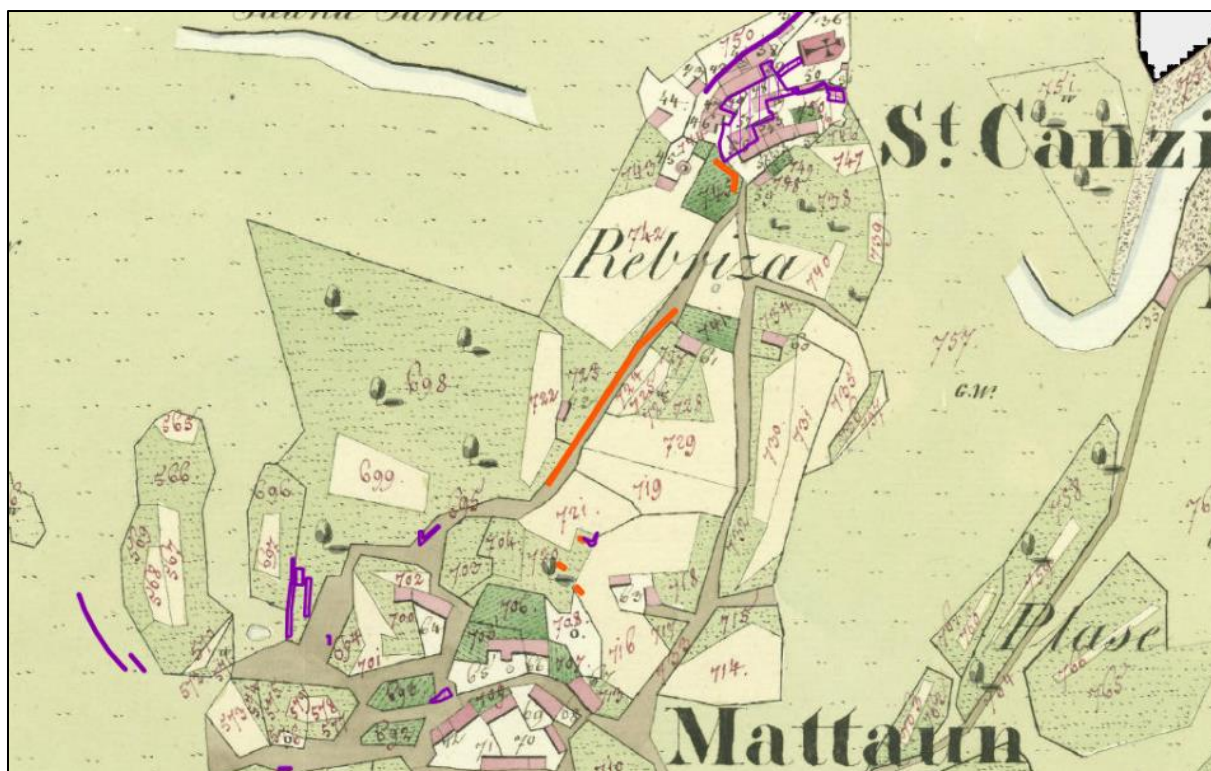

Slika 2: Geološka karta Slovenije – območje Škocjana pri Divači.⁷

⁵ Škocjan, Divača - Wikipedija, prosta enciklopedija (wikipedia.org) (dostop: 17. 10. 2024).

⁶ Osnovna geološka karta, Geološki zavod Slovenije (geo-zs.si) (dostop: 17. 10. 2024).

⁷ <https://ogk100.geo-zs.si> (dostop: 5. 10. 2024).

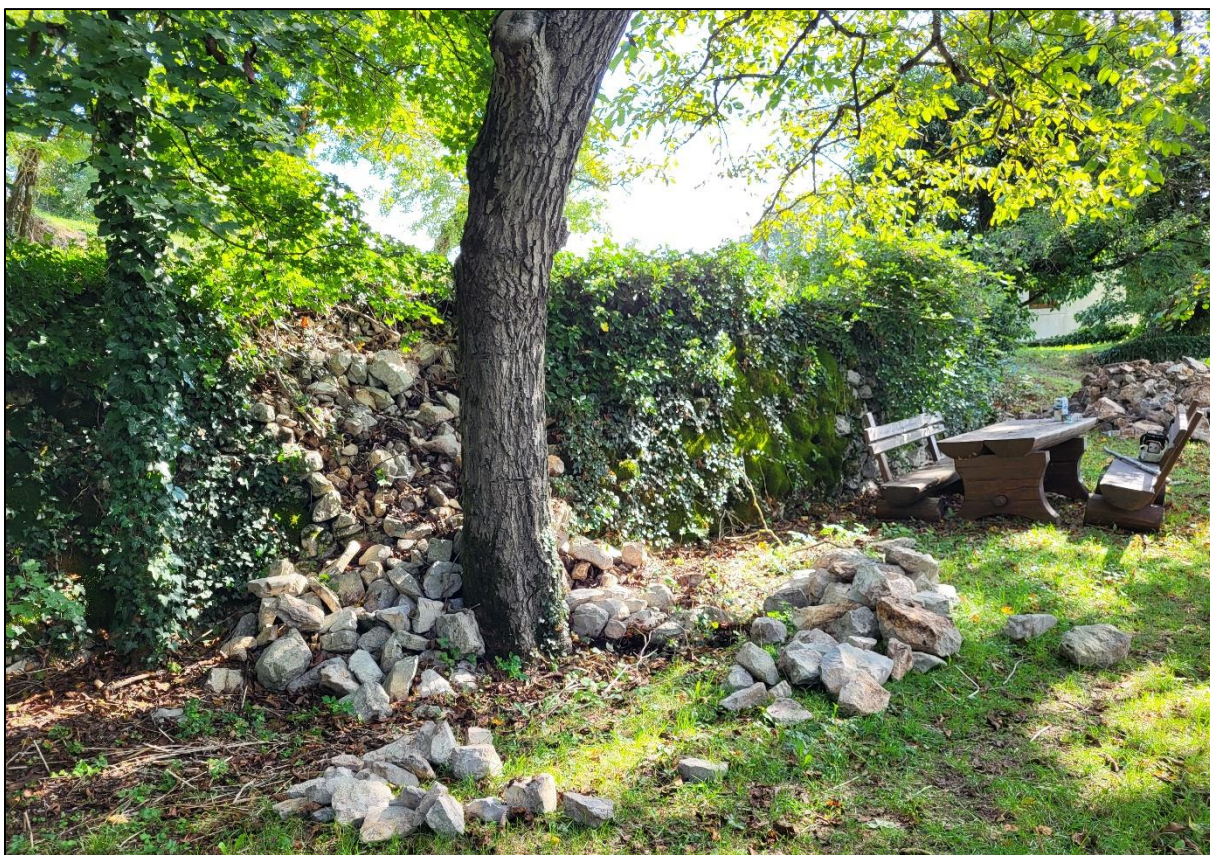
Slika 3: Območje raziskave na franciscejskem katastru.⁸

Raziskava je potekala jugozahodno od naselja Škocjan. Zidovi 1, 2 in 3 se nahajajo na umetno zgrajenih terasah. Območje je prekrto s travniki in gozdom. Zid 4 leži ob makadamski cesti v smeri severovzhod jugozahod. Nahaja se jugozahodno od naselja Škocjan. Zid 5 leži na jugozahodni strani naselja Škocjan. Na Franciscejskem katastru so vidni zaselek Škocjan, Gombočeva domačija, cestne povezave, gozdovi in kmetijske površine.

⁸ Vir: <https://geohub.gov.si/ghapp/giskd/> (dostop: 5. 10. 2024).

Slika 4: Zid 1, pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Slika 5: Zid 2, pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Slika 6: Zid 3, pogled proti vzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Slika 7: Zid 4, pogled proti zahodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Slika 8: Zid 5, pogled proti jugovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

4.1. STRATIGRAFSKA SLIKA

Seznam profilov in tlorisov

Pri zidu 1, 2, in 3 smo dokumentirali profile na območju popravila zidov. Pri zidu 4 smo delno dokumentirali temelj, saj so celoten zid podrli in ga obnovili. Pri obnovi zidu 5 nismo prisostvovali, saj posegov v temelj zidu in zemljinu v njegovi bližini ni bilo.

Zid 1 (profil 1 in tloris 1)

Profil 1 je bil dolg 6,63 metra in visok 2,50 metra. Najprej smo odstranili sodobno nasutje (SE 013), ki se je naslanjalo na zid (SE 012). Zid smo nato deloma podrli. Zatem smo ročno očistili profil. V profilu je bilo vidnih več plasti, ki so vsebovale prazgodovinsko keramiko. Skalnata tvorba v tlorisu (tloris 1) pa je dajala vtis kamnite strukture (tloris 1). 19. 9. 2024 smo ekipo povečali ter stanje na lokaciji zidu 1 (profil 1) primerno dokumentirali. Ugotovljeno je bilo, da se plasti s prazgodovinsko keramiko širijo proti severovzhodu, jugozahodu, severozahodu in jugovzhodu in da se začnejo pojavljati na globini 1,20 metra. Domnevna kamnita struktura pa se je nadaljevala tako proti severovzhodu kot proti jugozahodu. O najdbi smo obvestili nadzornico raziskave – konservatorsko svetnico Patricijo Bratino, univ. dipl. arheologinjo iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Nova Gorica. Ta je, po ogledu terena 1. 10. 2024, gradnjo na zidu 1 ustavila in predpisala novo raziskavo v obliki arheološkega izkopavanja. Pri tem so bili izdani novi kulturnovarstveni pogoji 35106-0606-8/2024, z dnem 4. 10. 2024 ter novo kulturnovarstveno soglasje: 62240-452/2024-3340-2, z dne 21. 10. 2024 in kodo raziskave 24-0430. Izkopavanja so potekala v času med 28. 10. 2024 in 11. 11. 2024. Na kratko povzemamo, da so izkopavanja potrdila obstoj ene prazgodovinske kulturne plasti. V ostalih plasteh smo poleg prazgodovinskega našli tudi material iz mlajših obdobj. Obstoj kamnite strukture ni bil potrjen. Izkazalo se je namreč, da gre za apnenčasto geološko osnovo. Podrobni rezultati bodo predstavljeni v strokovnem poročilu o arheoloških izkopavanjih.

Profil 1: dolžina 6,63 metra, višina 2,50 metra

- SE 001: 0,00–0,20 m
- SE 002: 0,20–1,20 m
- SE 003: od 1,20–1,30 m do 1,85–2,00 m
- SE 004: 1,20–1,85 m
- SE 005=008: od 1,30–1,70 m do 1,30–1,50 m ter 1,20–2,50 m
- SE 006=007: 1,30–2,50 m
- SE 008=005: 1,20–2,50 m in 2,00–2,50 m
- SE 012: 0,00–1,20 m

Slika 9: Profil 1 (zid 1), pogled proti severozahodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Tloris 1: dolžina 5,70 metra in širina 2,50 metra

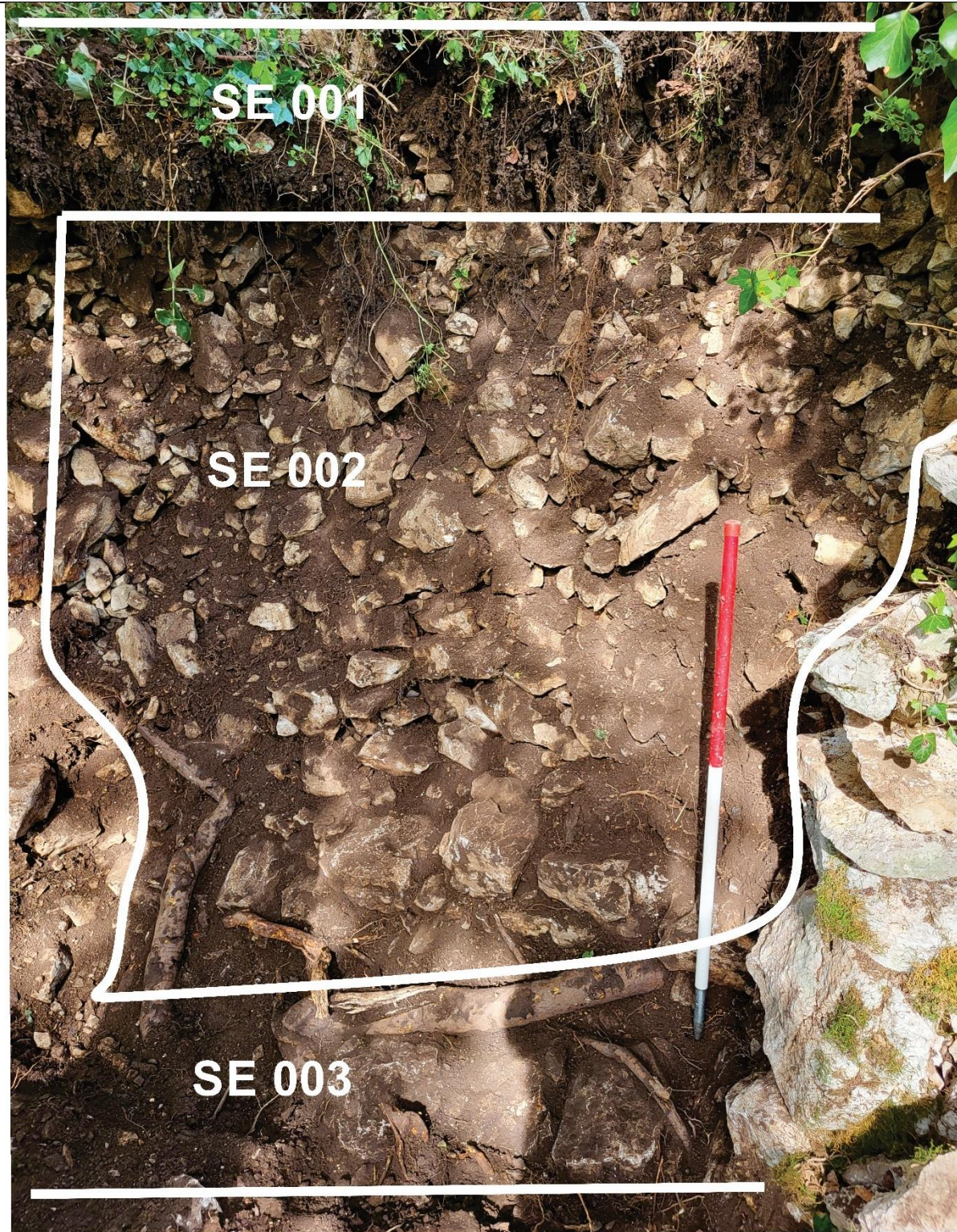
Označena je zunanja meja domnevne strukture. Njene mere niso podane saj se je pri arheoloških izkopavanjih izkazalo, da gre za apnenčasto geološko osnovo.

Slika 10: Tloris 1 (zid 1) domnevna kamnita struktura (foto: L. Višnar).

Zid 2 (profil 2)

Profil 2 je bil dolg 3,00 metre in visok 2,15 metra. Zid 2 smo na mestu obnove podrli strojno. Za njim je bila vidna travnata ruša (001), sodobno nasutje (SE 002) večinoma sestavljeno iz drobirja ter temelj (SE 003) suhega zidu.

Profil 2: dolžina 3,00 metre, višina: 2,15 metra

SE 001: 0,00–0,15 m

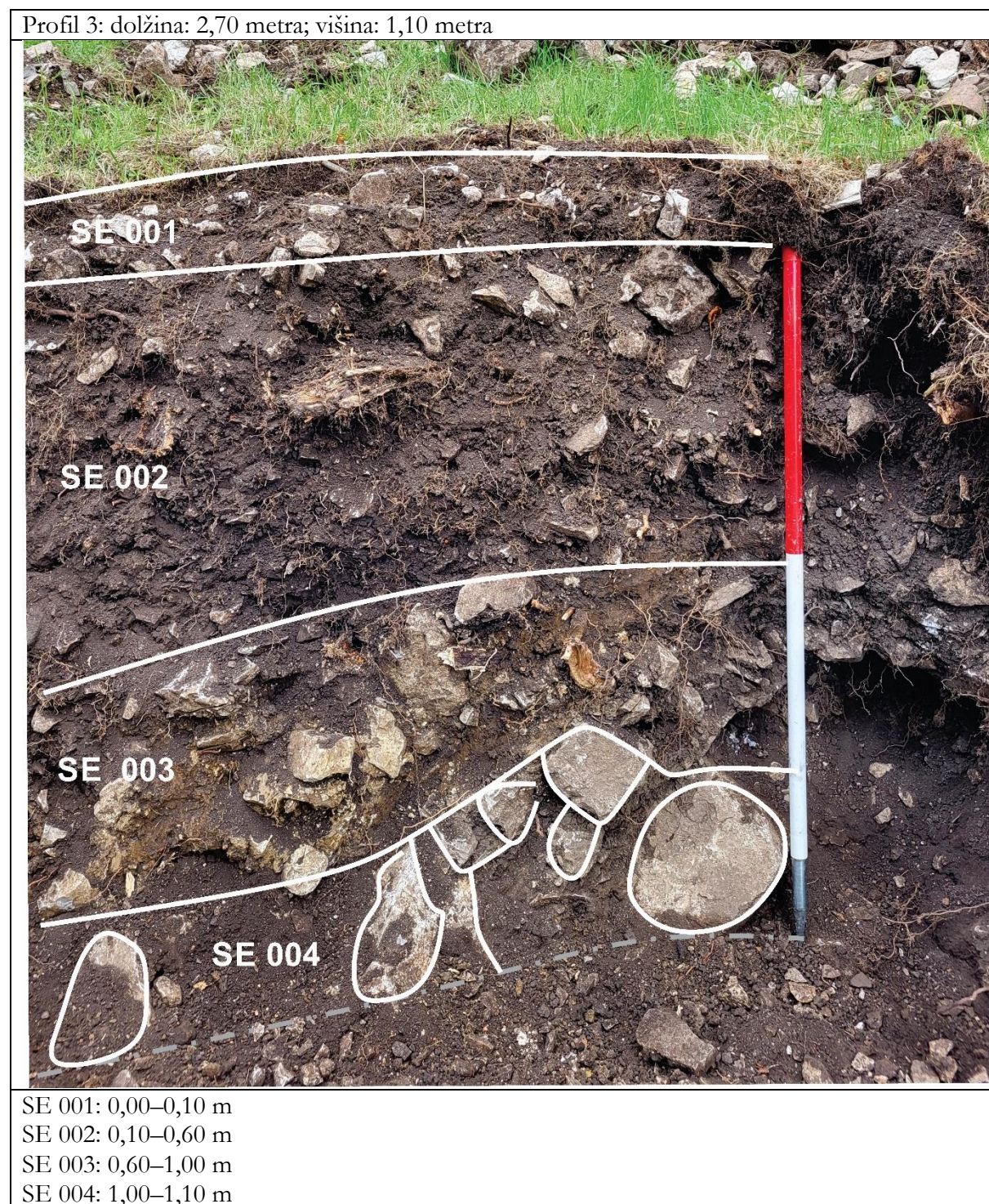
SE 002: 0,15–1,85 m

SE 003: 1,85–2,15 m

Slika 11: Profil 2 (žid 2), pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Zid 3 (profil 3)

Profil 3 je bil dolg 2,70 metra in visok 1,10 metra. Zid 3 smo na mestu obnove podrli strojno. Za njim je bila vidna travnata ruša (001), pod njo nasutje za teraso (SE 002) in pod njim še eno nasutje za teraso (SE 003). Viden je tudi temelj za zid 3 (SE 004).

Slika 12: Profil 3 (zid 3), pogled proti severovzhodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Zid 4 (tloris 2 in 3)

Zid 4 je bil dolg 97,00 metrov, v višino je meril 0,80 metra. Dokumentirali smo dva tlorisa (tloris 2 in tloris 3).⁹ Oba tlorisa sta v dolžino merila približno 10,00 metrov. Gradbeni delavci so v celoti podrli suhozid (SE 001) do njegovega temelja (SE 002). Tik ob temelju je bila zemljina (SE 003).

---

⁹ V poročilu je predstavljen tloris 2.

Tloris 2: dolžina približno 10,00 metra, višina 0,10 metra

SE 001: višina 0,80 m, dolžina 97,00 metrov

SE 002: vidna višina 0,10 metra, dolžina 1,00 metra

SE 003: dolžina do 0,50 metra levo in desno od suhega zidu

Slika 13: Tloris 2 (zid 4), pogled proti jugozabodu (foto: M. H. Šuštaršič).

Seznam stratigrafskih enot – arheološka raziskava ob gradnji

Pri vsakem zidu smo številčenje stratigrafskih enot zaradi lažje preglednosti začeli z SE 001.

Zid 1 (profil 1 in tloris 1)

ŠT. SE	OPIS SE
001	<i>Interpretacija:</i> travnata ruša.
002	<i>Interpretacija:</i> nasutje za teraso.
003	Plast mazavega peščenega melja (35 %) svetlo temno rjave barve. Sestavljena je še iz apnenčastega grušča velikosti do 0,60 cm (5 %) in apnenčastih lomljencev velikosti od 4×3×4 cm do 80×40×50 cm (60 %). Plast vsebuje kose prazgodovinske keramike, živalske kosti in ožgano glino. Debelina: 1,40–2,35 metra. <i>Interpretacija:</i> nasutje za teraso.
004	Plast sipkega peščenega melja (70 %), temno sive barve. Sestavljena je še iz grušča velikosti do 2 cm (10 %) in apnenčastih lomljencev velikosti od 4×5×3 cm do 25×14×12 cm (20 %). Plast vsebuje večje kose prazgodovinske keramike in živalske kosti. Debelina: 1,20–1,40 metra. <i>Interpretacija:</i> humusna plast.
005=008	Plast sprejetega glinastega melja (70 %) temno sive barve. Sestavljena je še iz apnenčastih kamnov velikosti 3×3×2 cm do 79×40×70 cm (30 %). Plast je močno prekoreninjena. Vsebuje večje kose prazgodovinske keramike in živalske kosti. Debelina: 1,20–1,40 metra. <i>Interpretacija:</i> prazgodovinska kulturna plast.
006=007	<i>Interpretacija:</i> apnenčasta geološka osnova.
007=006	<i>Interpretacija:</i> apnenčasta geološka osnova.
008=005	<i>Interpretacija:</i> prazgodovinska kulturna plast.
009–011	Opisi bodo predstavljeni v strokovnem poročilu o arheoloških izkopavanjih.
012	<i>Interpretacija:</i> sodobni suhozid.
013	Plast sestavljena iz temno sivega glinastega melja rahlo sprijete konsistence. Sestavljena iz enakomerno velikih apnenčastih lomljencev velikosti do 10×8×3 cm. V plasti smo odkrili večje število prazgodovinskih, novoveških in sodobnih najdb. <i>Interpretacija:</i> sodobno nasutje naslonjeno na SE 012.

Tabela 1: Seznam stratigrafskih enot zid 1 (profil 1 in tloris 1) (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Zid 2 (profil 2)

001	<i>Interpretacija:</i> travnata ruša.
002	Plast sestavljena iz temno rjavega glinastega melja (30 %) rahlo sprijete konsistence. Sestavljena iz apnenčastih lomljencev (70 %) velikosti od 2×1×3 do 37×31×25 cm. V plasti smo našli novoveške in sodobne najdbe. <i>Interpretacija:</i> sodobno nasutje za zidom 2.
003	Zidana struktura sestavljena iz apnenčastih lomljencev (100 %) velikosti 15×10×20 do 40×23×36 cm. <i>Interpretacija:</i> temelj zida 2.

Tabela 2: Seznam stratigrafskih enot zid 2 (profil 2) (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Zid 3 (profil 3)

001	<i>Interpretacija:</i> travnata ruša.
002	Plast sestavljena iz temno sivorjavega glinastega melja (30 %) drobljive konsistence. Sestavljena iz apnenčastih kamnov (70 %) velikosti od 3×2×5 do 5×8×10 cm. V zahodnem delu se število kamnov močno poveča. V plasti so bile rimske, novoveške in sodobne najdbe. <i>Interpretacija:</i> nasutje za teraso.
003	Plast sestavljena iz rumenorjave gline (30 %) zbite konsistence. Sestavljena iz apnenčastih kamnov velikosti do 30×12×10 cm. <i>Interpretacija:</i> nasutje za teraso.
004	Zidana struktura sestavljena iz apnenčastih lomljencev (100 %) velikosti od 10×8×215 do 35×20×30 cm. <i>Interpretacija:</i> temelj zidu 3.

Tabela 3: Seznam stratigrafskih enot zid 3 (profil 3) (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Zid 4 (tloris 2 in 3)

001	Zidana struktura sestavljena iz apnenčastih lomljencev (100 %) velikosti 20×15×35 do 50×30×40 cm. <i>Interpretacija:</i> suhozid 4.
002	Zidana struktura sestavljena iz apnenčastih lomljencev (100 %) velikosti 16×17×22 do 37×21×26 cm. <i>Interpretacija:</i> temelj suhega zida 4.
003	Plast sestavljena iz rumenorjavega glinastega melja (90 %) rahle konsistence in apnenčastih lomljencev (10 %) velikosti do 10×5×7 cm. <i>Interpretacija:</i> zemljina ob temelju zida 4.

Tabela 4: Seznam stratigrafskih enot zid 4 (tloris 2 in 3) (pripravila: M. H. Šuštaršič).

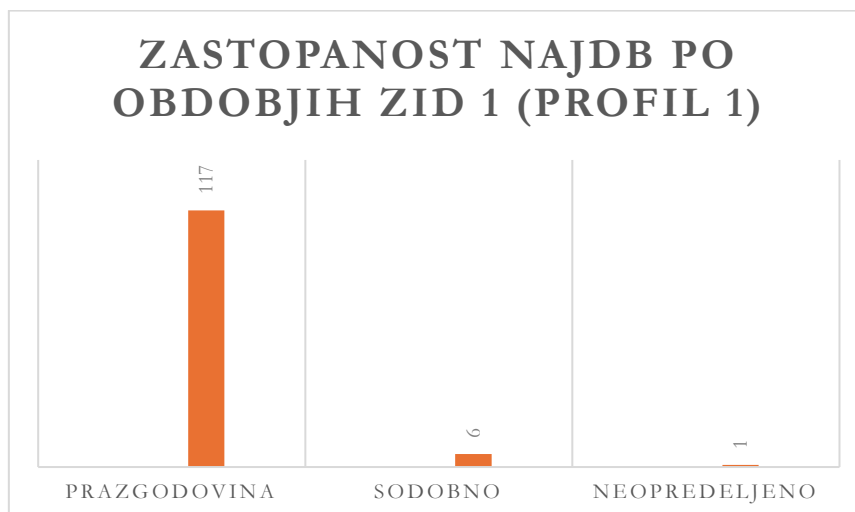
4.2. VZORCI IN NAJDBE

Zid 1 (profil 1 in tloris 1)

Pri arheološkem dokumentiranju zidu 1 smo v profilu 1 in tlorisu 1 našli skupno 124 najdb v skupni teži 1695 grama. Večina najdb je bila prazgodovinskih, in sicer 117, 1 najdba je bila časovno neopredeljena, 6 najdb je bilo sodobnih.¹⁰ Vzorci niso bili pobrani.

SE	datum	Prazgodovina						20. in 21. stoletje		Neopredeljeno	
		lončenina		žgana glina		Kosti		ostalo		Ostalo	
		št.odl.	g	kos	G	kos	G	št. odl.	g	kos	g
004	18. 09. 2024	24	922	3	43	2	57				
013	18. 09. 2024					1	59	guma/1	6	polžek/1	3
008	19. 09. 2024	26	596	7	64	5	43				
008	19. 09. 2024	23	296	2	14	6	133				
DEPONIJA	1. 10. 2024	15	329	2	10	1	42				
skupaj:		88	1221	14	131	15	334	1	6	1	3

Tabela 5: Zid 1 (profil 1), seznam najdb (pripravila: M. Vinazza).

Graf 1: Zid 1 (profil 1), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).

¹⁰ Opredelitev najdb je preliminarna. Najdbe bodo podrobneje predstavljene v poročilu o arheoloških izkopavanjih (kulturnovarstveni pogoji 35106-0606-8/2024 z dnem 4. 10. 2024; št. kulturnovarstvenega soglasja: 62240-452/2024-3340-2, z dne 21. 10. 2024 s kodo raziskave 24-0430).

Slika 14: Zid 1 (profil 1), izpovedna ustja iz SE 004 – humusna plast (foto: M. H. Šuštaršič).

Slika 15: Zid 1 (profil 1), izbor keramičnih najdb iz SE 005=008 – prazgodovinska plast (foto: M. H. Šuštaršič).

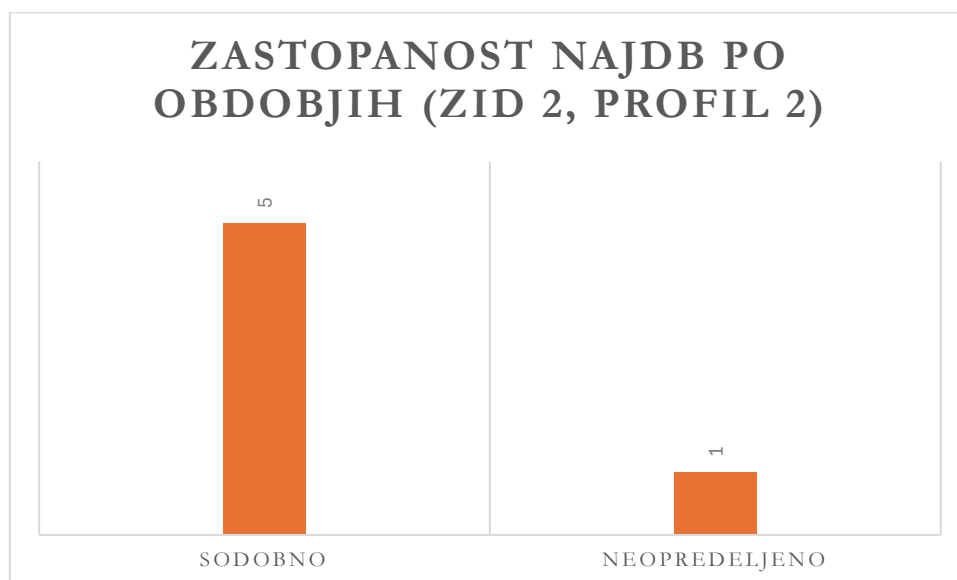
Slika 16: Zid 1 (profil 1), ustje prazgodovinske posode iz SE 005=008 – prazgodovinska plast (foto: M. H. Šuštaršič).

Zid 2 (profil 2)

Pri arheološkem dokumentiranju zidu 2 smo v profilu 2 našli skupno 6 najdb v skupni teži 503 gramov. 5 najdb je bilo sodobnih, živalska kost je časovno nedoločljiva. Vzorcev nismo pobrali.

SE	Datum	20. in 21. stol.		Neopredeljeno	
		gr. mat		ž. kost	
		kos	G	Kos	G
2	19. 09. 2024	5	483	1	20
	skupaj:	5	483	1	20

Tabela 6: Zid 1 (profil 1), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Graf 2: Zid 2 (profil 2), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Slika 17: Zid 2 (profil 2), novoveške najdbe iz SE 002 – nasutje za zidom 2 (foto: M. Pečovnik).

Zid 3 (profil 3)

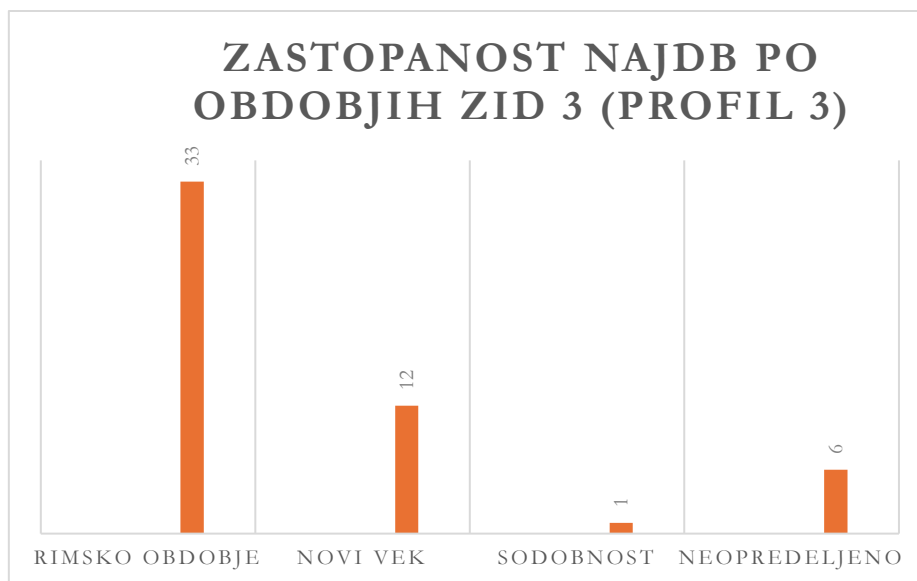
Pri arheološkem dokumentiranju zidu 3 smo v profilu 3 našli skupno 52 najdb v skupni teži 1635 gramov. Iz rimskega obdobja je 33 najdb, iz novega veka je bilo 12 najdb, 1 najdba je bila sodobna, 6 najdb je bilo časovno neopredeljivih. Vzorcev nismo pobrali.

V SE 002 je iz rimskega obdobja 7 kosov lončenine. 4 kosi verjetno pripadajo rimski kuhinjski keramiki, 3 kosov ne morem natančneje tipološko opredeliti. 11 kosov je rimskega gradbenega materiala, od tega lahko 8 kosov opredelimo kot strešnike (imbrex), pri enem kosu gre verjetno za zidak, ostala 2 kosa sta tipološko neopredeljiva. Najden je bil kos žgane glinice. Žgano glinico predstavlja en kos. 4 kosi keramike so časovno neopredeljivi. V plasti smo našli tudi 12 kosov novoveških strešnikov. Najdeni metek časovno sodi v leto 1915. 3 živalske kosti so časovno nedoločljive.

V plasti SE 003 je bilo najdenih 7 kosov rimske lončenine. 4 kosi verjetno pripadajo kuhinjski keramiki. 3 kosi lončenine so tipološko nedoločljivi. V plasti smo našli še 4 novoveške strešnike in 3 živalske kosti, ki so časovno nedoločljive.

SE	Datum	rimsko obdobje								novi vek		20., 21. stol.		Neopredeljeno	
		Lončenina		gr. mat.		žgana glina		neop.		gr. mat.		militarije		ž. kosti	
		št. odl.	G	št. odl.	g	št. odl.	g	št. odl.	g	kos	g	kos	G	Kos	G
002	18. 09. 2024	7	31	11	314	1	28	6	38	8	669	1	10	3	50
003	18. 09. 2024	7	75	1	28					4	298			3	94
	skupaj:	14	106	12	342	1	28	6	38	12	967	1	10	6	144

Tabela 7: Zid 3 (profil 3), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Graf 3: Zid 3 (profil 3), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Slika 18: Zid 3 (profil 3), novoveške in rimske najdbe iz SE 002 – nasutje za teraso (foto: M. Pečovnik).

Slika 19: Zid 3 (profil 3), novoveške in rimske najdbe iz SE 003 – nasutje za teraso (foto: M. Pečovnik).

Zid 4 (tloris 2)

Pri arheološkem dokumentiranju zidu 4 smo v tlorisu 2 našli skupno 5 najdb v skupni teži 613 gramov. Med najdbami je bil tudi del (shramba za naboje) avstro-ogrske puške Mannlicher 95. Vzorcev nismo pobrali. V tlorisu 3 najdb ni bilo. Pobrali nismo nobenih vzorcev.

SE	Datum	novi vek				20. in 21. stol.		neopredeljeno	
		lončenina		gr. mat.		Militarije		ž. kosti	
		kos	g	kos	g	kos	G	Kos	G
2	23. 09. 2024	1	11	2	57	1	272	1	273
	skupaj:	1	11	2	57	1	272	1	273

Tabela 8: Zid 4 (tloris 2), seznam najdb (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Graf 4: Zid 4 (tloris 2), zastopanost najdb po obdobjih (pripravila: M. H. Šuštaršič).

Slika 20: Zid 4 (tloris 2), novoveške najdbe in sodobne najdbe iz SE 002 – subozid (foto: M. Pečovnik).

5. PODATKI O ARHIVU NAJDIŠČA

Arhiv najdišča obsega slikovno in drugo dokumentacijo, ki je zastopana v digitalni obliki. Fotografska terenska dokumentacija zajema 20 posnetkov različnih velikosti v JPEG formatu in ločljivosti do 300 pik na palec in 24 bitno globino. Posnetki so oštevilčeni po zaporednem vrstnem redu, spremlja pa jih seznam (dnevnik) posnetkov v »xlsx« formatu (Excel). Ta zajema podatke o zaporedni številki fotografije, številki testnega jarka, številki stratigrafske enote, opis fotografije, usmerjenost pogleda, podatke o avtorju fotografije in datumu njihovega nastanka. Arhiv zajema tudi digitalne prostorske podatke, ki so bili zbrani s pomočjo elektronskega tahimetra, prostorski načrt v »DWG« formatu in poligon zunanje meje območja raziskave v SHP formatu. Arhiv najdišča je začasno hranjen v prostorih podjetja Avgusta d.o.o.

6. ZAKLJUČEK

V Škocjanu pri Divači je bilo izvedeno arheološko dokumentiranje ob gradnji za obnovo štirih suhozidov v skupni dolžini 126,10 metra. Raziskava je potekala v naselju Škocjan pri Divači.

Arheološko najbolj zanimivo je bilo območje zidu 1, kjer smo dokumentirali 6,63 metra dolg in 2,50 metra visok profil (profil 1). Arheološki potencial se je začel kazati na globini 1,20 metra. Odkrili smo več plasti, ki so vsebovale prazgodovinsko keramiko (SE 003, SE 004, SE 005=SE 008). Skalnata tvorba (SE 006=007) v tlorisu (tloris 1) je dajala vtis kamnite strukture. O najdbi smo obvestili nadzornico raziskave – konservatorsko svetnico Patricijo Bratino, univ. dipl. arheologinjo, iz Zavoda za varstvo kulturne dediščin OE Nova Gorica. Po ogledu situacije na terenu 1. 10. 2024 je odločila, da se izvedejo še arheološka izkopavanja.¹¹

V primeru zidov 2 (profil 2) in 4 (tloris 2) so bile v plasteh odkrite najdbe iz novega veka in sodobnosti. V primeru zidu 3 (profil 3) smo našli večje število najdb iz rimskega časa. Vendar o rimskih plasteh ne moremo govoriti, saj so bile v plasteh skupaj z rimskimi najdbami pobrane tudi najdbe iz mlajših obdobj.

Zaključujemo, da je dala raziskava nove podatke za razumevanje človekovega preoblikovanja prostora v prazgodovini in tudi v mlajših obdobjih.

---

¹¹ Izdani so bili kulturnovarstveni pogoji s številko: 35106-0606-8/2024 z dnem 4. 10. 2024 ter novo kulturnovarstveno soglasje s številko: 62240-452/2024-3340-2 z dne 21. 10. 2024 in novo kodo raziskave s številko 24-0430.

7. VIRI IN LITERATURA

Čok, B., 2014, *Vzdrževanje in gradnja prostostoječih in podpornih kraških subi zidov I*, Park Škocjanske jame, Slovenija, Škocjan pri Divači.

TURK, P. 1997, Škocjan. – *Varstvo spomenikov*, 37 – poročila, 120–121.

SPLETNI VIRI:

Splet 1: <https://geohub.gov.si/ghapp/giskd/> (dostop: 30. 9. 2024).

Splet 2: Škocjan, Divača - Wikipedija, prosta enciklopedija (wikipedia.org) (dostop: 17. 10. 2024).

Splet 3: Osnovna geološka karta, Geološki zavod Slovenije (geo-zs.si) (dostop: 17. 10. 2024).

Splet 4: <https://ogk100.geo-zs.si> (dostop: 5. 10. 2024).

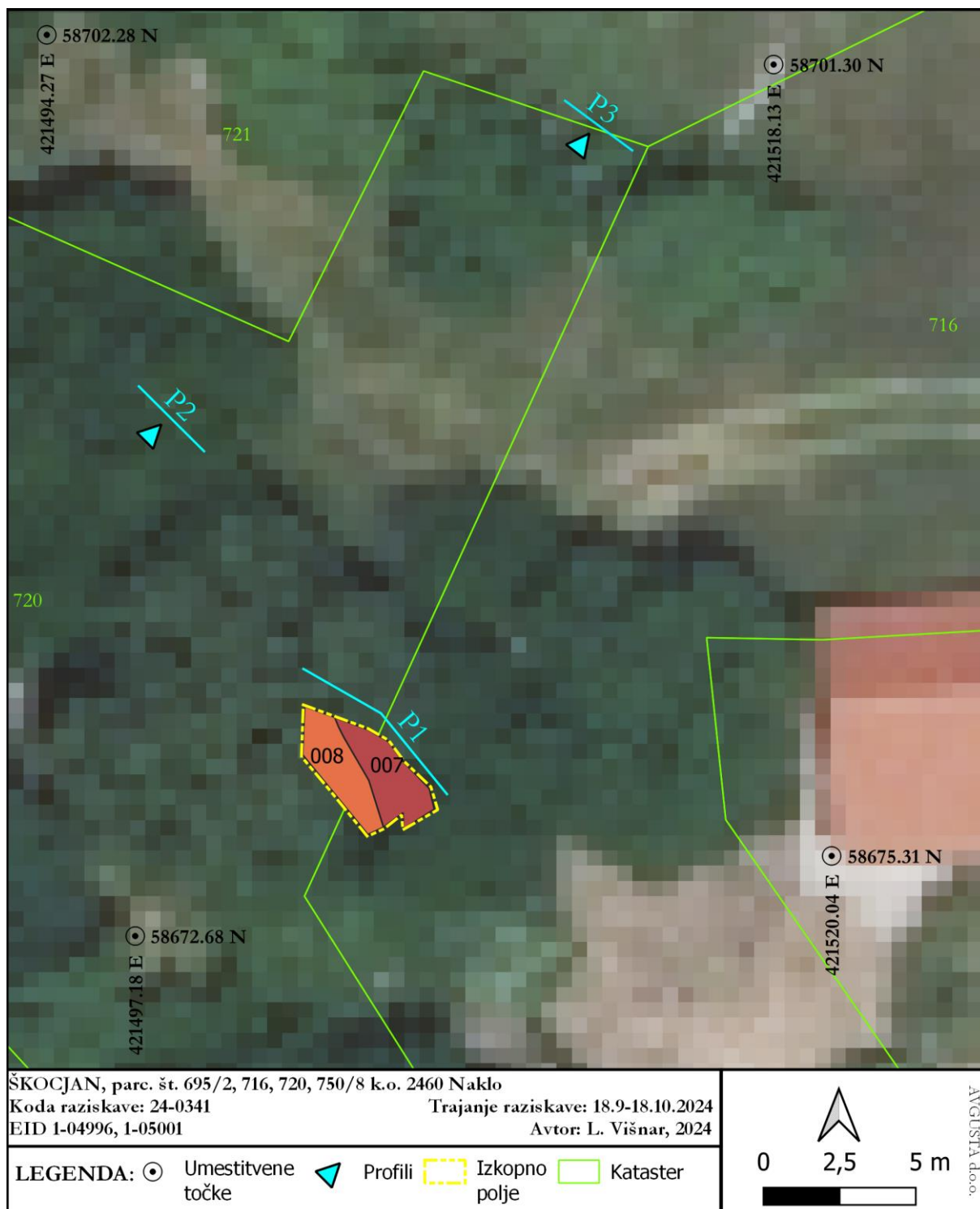
Splet 5: <https://geohub.gov.si/ghapp/giskd/> (dostop: 5. 10. 2024).

8. PRILOGE

8.1. NAČRT RAZISKAVE

Priloga 1: Območje raziskave (pripravil: L. Višnar).

Priloga 2: Načrt arheološkega dokumentiranja ob gradnji – zid 1 (tloris 1) območje odkritja arheoloških ostalin (pripravil: L. Višnar).

Številka dokumenta: 35106-606-21/2024

Datum dokumenta: 31.12.2024

ZAPISNIK KONSERVATORSKEGA NADZORA NAD TERENSKIMI DELI RAZISKAVE

Osnovni podatki o raziskavi

Ime projekta: izvedba rednih vzdrževalnih del na suhih zidovih

Številka soglasja za raziskavo: 62240-359/2024-3340-2

Koda raziskave: 24-0341

EID – enotna identifikacija dediščine in ime: 1-04996, Škocjan pri Divači - Vas; 1-05001, Škocjan pri Divači - Arheološko najdišče Gradišče

Naselje: ŠKOCJAN

Občina: DIVAČA

Katastrske reference: 695/2, 716, 720, 750/8, k. o. 2460 NAKLO

Raziskovalni postopek: Arheološke raziskave ob gradnji

Datum začetka terenskih del: 18. 9. 2024

Datum konca terenskih del: 22. 10. 2024

Izvajalec raziskave: AVGUSTA d.o.o., Mestni trg 15, 5280 IDRIJA

Vodja raziskave: Marko Pečovnik, univ. dipl. arheol.

Namestnik vodje raziskave: Nenad Smajila, mag. arheol.

Nadzornik raziskave: konservatorska svetnica Patricija Bratina, univ. dipl. arheol.

Svetovalec nadzornika raziskave: /

1. Konservatorski nadzor nad terenskimi deli raziskave (mnenje nadzornika raziskave o ustreznosti terenskega dela raziskave skladno s kulturnovarstvenim soglasjem za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline)

Datum nadzora na terenu: 1. 10. 2024

- Ustreznost lokacije posega: **Da**
- Prisotnost vodje raziskave oziroma njegovega namestnika: **Da**
- Ustreznost sestave in številčne zastopanosti raziskovalne skupine: **Da**
- Ustreznost raziskovalnega postopka: **Da**

2. Konservatorski nadzor nad strokovnostjo izvedbe raziskave (mnenje nadzornika raziskave o strokovnosti izvedbe raziskave in ustreznosti terenske dokumentacije)

- Ustreznost uporabljenih metod in tehnik raziskovanja in dokumentiranja: **Da**
- Celovitost in usklajenost dokumentacije z veljavnimi standardi: **Da**
- Ustreznost dokumentacije prostorskih izmer: **Da**
- Ustreznost dokumentacije stratigrafskih, strukturnih, zbiralnih oz. drugih enot: **Da**
- Ustreznost pisne dokumentacije: **Da**
- Ustreznost slikovne dokumentacije: **Da**
- Ustreznost dokumentacije o zbirkah vzorcev: **Da**
- Ustreznost urejenosti, označenosti in hrambe najdb in vzorcev z manj zahtevnim varovalnim režimom: **Da**
- Ustreznost ravnanja in primarne zaščite klimatsko in varnostno občutljivih najdb in vzorcev: **Da**

3. Mnenje nadzornika raziskave o poročanju

- Morebitne pripombe k oddanemu prvemu poročilu (s prilogami) v pregled: **Ne**

Obrazložitev:

- Ali je potrebno oddati še kakšno (neobvezno) prilogo: **Ne**
- Ali bo potrebno izdelati Končno strokovno poročilo o raziskavi? **Ne**

(V PRIMERU, DA JE POTREBNO IZDELATI KONČNO POROČILO O RAZISKAVI, JE POTRJEN ZAPISNIK KOMISIJE ZA POTERENSKO OBDELAVO ARHIVA NAJDIŠČA OBVEZNA PRILOGA IN SESTAVNI DEL PRVEGA STROKOVNEGA POROČILA)

4. Drugo (vsebinska in izvedbena problematika raziskave, opozorila in navodila, spremembe raziskovalnih metod, ukrepi varstva):

Na območju zidu 1 je bilo tekom tu obravnavanih raziskav zaradi pojava številnih odlomkov prazgodovinske lončenine ob nedoločljivi strukturi zahtevano s strani odgovorne konservatorke (izdani novi kulturnovarstveni pogoji), da se območje raziskav za potrebe dokumentiranja ter interpretiranja odkritih ostalin razširi ter izvede izkopavanja, za kar je bilo pridobljeno novo kulturnovarstveno soglasje za raziskavo. Vse najdbe odkrite na območju zidu 1 (tudi tekom raziskav ob gradnji) bodo obdelane in kataloško predstavljene skupaj v okviru poročila o arheoloških izkopavanjih na območju zidu 1 (s kodo 24-0430).

Nadzornik raziskave:

konservatorska svetnica Patricija Bratina, univ. dipl. arheol.

Bratina P.